

Stockholm den 22 april 2020

R-2020/0807

Till Finansdepartementet

Fi2020/01853/S3

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 17 april 2020 beretts tillfälle att avge yttrande över promemorian Anpassningar av regelverket om tillfälliga anstånd.

Sammanfattning

Advokatsamfundet har inget att erinra mot utredningens förslag till ändringar i lagen (2009:99) om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall såvitt avser 3 § första och tredje stycket, förslaget till ändring av 5 § eller införandet av den nya bestämmelsen i 5 a §. Även förslaget att lagen i dessa delar tillämpas på anstånd som har beviljats från och med den 30 mars 2020 lämnas utan erinran.

Såvitt avser utredningens förslag till ett nytt andra stycke i 3 § samma lag, som medför en rätt för Skatteverket att återkalla meddelat anstånd helt eller delvis, anser Advokatsamfundet att denna bestämmelse bör tillämpas först då lagändringen träder i kraft den 1 juni 2020. Samfundet avstyrker alltså att ändringen ges retroaktiv effekt. Vidare anser Advokatsamfundet att de grunder som ger Skatteverket rätt att återkalla ett anstånd bör begränsas enligt vad som anges nedan.

Synpunkter

Aktuell lag infördes år 2009, som ett komplement till de allmänna bestämmelserna om betalningsanstånd, i syfte att underlätta för företag med likviditetsproblem under den då rådande finanskrisen. Lagstiftningen har dock behållits även efter finanskrisens slut och har, med anledning av konsekvenserna av coronaviruset, kompletterats vid två tillfällen under år 2020. Nu aktuellt förslag är således den tredje ändringen av lagen.

Enligt 2 § lagen om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall ska anstånd beviljas för de skatter som omfattas av lagen *om inte särskilda skäl talar emot det*. Av förarbetena till lagen framgår att syftet är att hjälpa företag som i grunden är sunda och livskraftiga, men som hamnat i en akut likviditetsbrist, medan företag som missköter sin ekonomi eller är oseriösa på annat sätt ska inte gynnas (prop. 2008/09:113 s. 9). Som exempel anges att företag som har icke försumbara skatteskulder inte ska kunna beviljas anstånd. Det framgår vidare att det ankommer på Skatteverket att i det enskilda fallet göra en prövning av om anstånd ska beviljas.

Enligt nu gällande lydelse av lagen ska återkallelse av anståndet ske om den skattskyldige begär det.

Enligt Advokatsamfundet är förutsebarheten och rättssäkerheten för den skattskyldige två viktiga aspekter som måste väga tungt vid bedömningen av utredningens förslag till nytt andra stycke i 3 § nämnda lag, som ger Skatteverket en uttrycklig rätt att återkalla anstånd helt eller delvis och som dessutom ska kunna tillämpas på beslut fattade från och med den 30 mars 2020 enligt förslaget övergångsbestämmelser.

Förslaget innebär således att den nya bestämmelsen om återkallelse ska kunna tillämpas även beträffande anståndsbeslut som har beviljats enligt äldre lydelse av lagen. I promemorian görs bedömningen att förslaget i denna del är förenligt med förbudet mot retroaktiv skattelagstiftning i 2 kap. 10 § andra stycket regeringsformen. Det kan enligt samfundets mening ifrågasättas om den bedömningen är riktig. Anståndsbelopp som medges enligt den aktuella lagen registreras på skattekontot och sådana belopp torde alltså vara att jämställa med skatt, se 6–9 §§ lagen om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall. Belopp som registreras på skattekontot kan, såvitt Advokatsamfundet känner till, inte öronmärkas, utan samtliga belopp som registreras på skattekontot synes fullt ut vara underkastade de regler som gäller för skatt enligt t.ex. skatteförfarandelagen (2011:1244). Härtill kommer att det inte framgår av promemorian vilket behov det faktiskt finns av att kunna återkalla anstånd med retroaktiv verkan.

Mot denna bakgrund utgör det underlag som presenteras i promemorian inte övertygande skäl för att de föreslagna bestämmelserna om återkallelse av anstånd ska kunna tillämpas retroaktivt. Advokatsamfundet avstyrker därför förslaget i den delen.

Såvitt avser möjligheterna att återkalla ett anståndsbeslut på initiativ av Skatteverket innehåller förslaget till nytt andra stycke i 3 § tre alternativa grunder: 1) den skattskyldige har näringsförbud eller är försatt i konkurs, 2) beslutet om anstånd är felaktigt och felaktigheten beror på att den skattskyldige har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter, eller 3) det finns synnerliga skäl.

För att åstadkomma förutsebarhet och rättssäkerhet för den skattskyldige anser Advokatsamfundet att rätten för Skatteverket att återkalla ett anståndsbeslut i så stor utsträckning som möjligt bör vara baserat på objektiva fastställbara omständigheter, så som de som anges i förslaget första punkt. Subjektiva omständigheter, så som de som

framgår av förslaget andra och tredje punkt bör i möjligaste mån undvikas. Med hänsyn till att anståndsbestämmelserna inte ska kunna missbrukas av företag som används som verktyg för ekonomisk brottslighet anser samfundet dock att den ”ventil” i form av möjlighet till återkallelse vid synnerliga skäl kan accepteras, särskilt med hänvisning till den restriktivitet som enligt författningskommentaren ska iakttas vid bestämmelsens tillämpning.

Advokatsamfundet vill slutligen framhålla vikten av att Skatteverket i varje enskilt fall gör en prövning om anstånd ska beviljas vid beslutstillfället och att den nya skrivningen i 3 § andra stycket inte kan användas för att i efterhand ”korrigera” en bristfällig ursprunglig prövning – vilket utredningens förslag i punkt två och punkt tre möjliggör. Advokatsamfundet anser således att förslaget i 3 § andra stycket bör begränsas i enlighet med vad som angivits ovan.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander